

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

**Кафедра технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики
в дошкільній освіті**

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г.КОРОЛЕНКА**

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції

(2-3 березня 2023 року)

м.Харків

УДК 37.091.33:004

Головний редактор:

БОЙЧУК Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК В.В – доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В.Сташиса Національної Академії правових наук України.

ДОЦЕНКО С.О. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ПОНОМАРЬОВА Н.О. – доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАРАРАК Н.Г. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії, технологій і методик дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАНЬКО Т.П. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ЧАПЛИГІНА А.Б. – доктор біологічних наук, професор, професор, завідувачка кафедри зоології, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ОЛЕФІРЕНКО Н.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри інформатики, Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

ШАПОВАЛОВА Олена – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 3 від 15 березня 2023 року)*

Цифрова трансформація освіти та науки : матеріали І Всеукраїнських науково-практичної конференції, 2-3 берез. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2023. – 272 с.

У збірнику відображено тези І Всеукраїнської науково-практичної конференції, метою якої було об'єднання українських науковців для обговорення актуальних проблем цифровізації освіти і науки; обмін досвідом та науковими розробками, презентування своїх новаторських ідей, які можуть привернути увагу широкого кола фахівців і стати предметом дискусії.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, учителям, докторантам, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2023

Петренко Т. ІКТ В КРОС-КУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ ПІД ЧАС ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ І ВИКЛАДАЧА	61
Разуменко Т. STORYBOARD ЯК РЕСУРС НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	64
Ростока М. АКТУАЛЬНІСТЬ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ І ПЕДАГОГІКИ.....	66
Солтусенко М. ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ІГОР ЯК ІНСТРУМЕНТІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	71
Танько Т. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	74
Тарарак Н. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	78
Тарануха Т. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ.....	81
Секція 2. Цифрова інтеграція науки, освіти і культури	
Балюк О. ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	84
Бегунець К., Шліхта Г. ВПРОВАДЖЕННЯ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС АДМІНІСТРУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕПАРТАМЕНТУ ЗФПВО ..	87
Ван Чжен. ІМЕРСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ	92
Гавриш І. РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	95
Глушченко І. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	98
Десятнюк Л., Ямкова О. ТЕЛЕМЕДИЦИНА ЯК СУЧАСНА ФОРМА НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ	102

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Наталія ТАРАРАК

доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії, технологій і методик дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Дошкільна освіта ХХІ ст. активно входить у процес застосування цифрових технологій. З'являються інноваційні технології та методи, які орієнтовані на дошкільний вік. Комп'ютерні програми, цифрові пристрої та цифрові платформи сьогодні дозволяють інтегрувати процес освіти закладів дошкільної освіти в цифровий простір. Крім того, актуальним залишається завдання організації процесу формування, розвитку та освіти дитини в цифровому світі, який залишає відбиток на соціальне оточення дитини.

Водночас останніми роками така ситуація стала змінюватися на користь дитини. Одним зі стимулів для цього стала поява та активне використання цифрових технологій. Потенційно ці технології дозволяють гейміфікувати освітній процес, вибудовувати навчальну діяльність на основі власної зацікавленості, активності та самостійності дитини. Природовідповідність цифрових технологій та методик виражена в їх адекватності особливостям сприйняття сучасної дитини - цифрового аборигена, який вільно орієнтується в цифровій мові комп'ютерів, відеоігор та Інтернету. Практикою доведено, що дошкільник краще сприймає інформацію, укладену у формулі «звук – колір – анімація». Крім того, цифрові технології є частиною дитячого соціально-культурного досвіду поза освітніх установ [2].

Принцип автодидактизму, механізми програмованого контролю, на яких побудовані сучасні цифрові технології, допомагають педагогу уникати керівних інструкцій у процесі навчання, стаючи на позицію помічника, другого гравця, який виступає з дитиною «на рівних» в освітньому процесі. Крім того, цифрові технології дають швидку реакцію на правильність або неправильність виконання дитиною завдання, можуть рекомендувати індивідуальний освітній

маршрут, у той час, як в умовах масової освіти у педагога це може викликати складності. І нарешті, цифрові технології дозволяють зробити освіту доступною для всіх категорій дітей, включаючи дітей з обмеженими можливостями здоров'я.

Але сучасні вихователі дітей дошкільного віку недостатньо і рідко використовують цифрові ресурси в освітньому процесі. Причин цьому безліч. Серед них складність та високо витратність мультимедійного обладнання; недовіра до цифрових технологій з боку громадськості, батьків, педагогів; нерозвиненість власних комп'ютерних навичок; несформованість фонду мультимедійних ігор, що відповідають особливостям пізнавальної діяльності, мислення, уваги та сприйняття дошкільнят. Якщо ж комп'ютер застосовується в освітньому процесі дошкільної організації, то найчастіше у вигляді неякісних презентацій, які не націлені на активне, дієве освоєння інформації дитиною як повноправним та ініціативним учасником освітнього процесу. У той час як дослідження Національної асоціації освіти дітей молодшого віку (США) показують, що ефективність використання медійних технологій та інтерактивних засобів навчання дітей дошкільного віку досягається тільки у випадку, якщо вони носять дійсно інтерактивний, а не пасивний характер [3].

Основна проблема застосування цифрових технологій та методик полягає в тому, що не залучені їх активізуючі та стимулюючі можливості, які створюються наступними ефектами:

- ефект “присутності” (мова, анімація), при використанні якого навчальна роль педагога відходить на другий план, а дитина діє за своєю ініціативою, в особистому темпі і природним методом «проб та помилок»;
- ефект “зворотного зв'язку” як миттєвої реакції на виконання завдання, що дозволяє дитині самостійно оцінити її правильність;
- ефект “ігрової мотивації” (знайомий мультиплікаційний герой просить, попереджає, нагадує, пояснює).

Аналіз наукової літератури (Н. Parette, С. Blum, S. McKenney, A.Shawareb, С.Доценко, Т.Танько, О.Холтобіна та інші) свідчить, що цифрові

технології та методики забезпечують активність дітей при вивченні властивостей предметів, формуванні способів зорового сприйняття, дослідження та виокремлення в предметному світі якісних, кількісних та просторово-часових ознак і властивостей, розвитку зорової уваги та зорової пам'яті [1, 2].

Цифрові технології дозволяють моделювати ситуації, з якими дитина не може зіткнутися в безпосередньому досвіді, діяти в цих ситуаціях, реалізуючи потребу бути «як дорослий»; відкривають нові можливості соціалізації через прийняття рішень, самостійний вибір, активність у суспільному просторі; пред'являють інформацію в ігровій формі у поєднанні зображення, звуку, динаміки; надають можливість індивідуалізації навчання.

Таким чином, світовий досвід застосування цифрових технологій у дошкільній освіті показує, що їхнє використання у дошкільному віці пов'язане з організацією процесу навчання дітей. Цифрові технології - це засіб навчання, що дозволяє досягти високого рівня ефективності розвитку та навчання дошкільнят та виробити у них певний рівень самостійності в отриманні наукових та систематизованих знань.

Література:

1. Доценко С.О., Танько ТП. Формування медіаграмотності майбутнього фахівця дошкільної освіти. Інноваційні технології ХХІ століття: зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во МАУП, 2022. Вип. 7. 172 с. С.52-61.
2. Цифрові технології у дошкільній освіті. Методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної освіти / Укладачі: Доценко С.О, Холтобіна О.У. Харків. Ч 1. 2022. 152 с.
3. NAEYC-FRC (2012).Technology and Interactive Media as Tools in Early Childhood Programs Serving Children from Birth through Age 8 : URL : [https://www.scirp.org/\(S\(351jmbntvnsjt1aadkozje\)\)/reference/referencespapers.aspx?referenceid=1161238](https://www.scirp.org/(S(351jmbntvnsjt1aadkozje))/reference/referencespapers.aspx?referenceid=1161238) (дата звернення 10.02.2023)